

Barnkonventionen i teori och praktik grundutbildning, del 1 BB Plugg- Bästa Biennalen2024

sylviacarlsson
kultur och kommunikation

Sylvia Carlsdotter

- Föreläsare *barnrätt, kommunikation, ledarskap.*
- *Barnrättsstrateg*
- *Chef/rektor Simrishamn Kulturskolan/Kulturgarantin/Natur skola*
- *Kulturrådets sakkunniggrupp Kulturskola*
- *Barnrättsexpert/Konsult SKR*

E-post: info@sylviacarlsdotter.se

www.barnrattsutbildning.se

- FB; "Sylvia Carlsdotter föreläsare Barnkonventionen"

BARNKONVENTIONEN

REGLER OM BARNS RÄTTIGHETER

UNICEF är FN:s barnfond och arbetar i 190 länder för att barnkonventionen ska följas. Vi kämpar för att alla barn, över hela världen, ska få sina rättigheter uppfylla.

- 1 Som barn räknas varje människa under 18 år.
- 2 Alla barn är lika mycket värda och har samma rättigheter. Ingen får diskrimineras.
- 3 Vid alla beslut som rör barn ska i första hand beaktas det som bedöms vara barnets bästa.
- 4 Varje stat ska ta ansvar för och nyttja sina resurser till fullo för att uppfylla barns rättigheter. Där det behövs ska stater samarbeta internationellt.
- 5 Barnets föräldrar eller annan vårdnadshavare ansvarar för barnets uppfostran och utveckling. De ska också stötta barnet i att få sina rättigheter uppfylla.
- 6 Barn har rätt till liv, överlevnad och utveckling.
- 7 Barn har rätt till ett eget namn och ett medborgarskap. Barnet har rätt, så långt det är möjligt, att få veta vilka dess föräldrar är och få deras omvårdnad.
- 8 Barn har rätt till sin identitet, sitt medborgarskap, sitt namn och sina släktförhållanden.
- 9 Barn ska inte skiljas från sina föräldrar, utom när det är nödvändigt för barnets bästa.
- 10 Barn har rätt att återförenas med sin familj om familjen splittrats.
- 11 Varje stat ska bekämpa olovligt bortförande och kvarhållande av barn i utlandet.
- 12 Barn har rätt att uttrycka sin mening och höras i alla frågor som rör barnet. Hänsyn ska tas till barnets åsikter, utifrån barnets ålder och mognad.
- 13 Barn har rätt till yttrandefrihet; att tänka, tycka och uttrycka sina åsikter, med respekt för andra personers rättigheter.
- 14 Barn har rätt att utöva vilken religion de vill, eller ingen alls.
- 15 Barn har rätt att delta i föreningar och fredliga sammankomster.
- 16 Barn har rätt till ett privatliv.
- 17 Barn har rätt att få tillgång till information via till exempel internet, radio och tv. Staten ska uppmuntra att det skapas material som är av värde för barn och som inte är skadligt.
- 18 Barnets föräldrar eller vårdnadshavare, har gemensamt huvudansvar för barnets uppfostran och utveckling, med statens stöd.
- 19 Barn ska skyddas mot alla former av fysiskt eller psykiskt våld, skada eller övergrepp, vanvård eller försumlig behandling, misshandel eller utnyttjande, inklusive sexuella övergrepp.
- 20 Barn som av olika anledningar inte kan bo kvar i sin hemmiljö har rätt till skydd och stöd från staten, samt rätt till ett alternativt hem.
- 21 Vid adaption ska staten säkerställa att största vikt ges till vad som bedöms vara barnets bästa.
- 22 Barn på flykt har rätt till skydd, och hjälp att spåra och hitta sina föräldrar eller andra familjemedlemmar.
- 23 Barn med funktionsnedsättning har rätt till ett fullvärdigt och anständigt liv samt hjälp att aktivt delta i samhället.
- 24 Barn har rätt till bästa möjliga hälsa, tillgång till hälso- och sjukvård samt till rehabilitering. Traditionella sedvänjor som är skadliga för barns hälsa ska avskaffas.
- 25 Varje stat ska regelbundet se till att ett barn som är omhändertaget av myndigheter behandlas väl.
- 26 Barn har rätt till social trygghet samt till statligt stöd, i fall föräldrar eller annan vårdnadshavare saknar tillräckliga resurser.
- 27 Barn har rätt till skälig levnadsstandard, till exempel bostad, kläder och mat.
- 28 Barn har rätt till utbildning. Grundskolan ska vara obligatorisk, kostnadsfri och tillgänglig för alla.
- 29 Skolan ska hjälpa barnet att utvecklas och lära barnet om mänskliga rättigheter.
- 30 Barn som tillhör etniska, religiösa eller språkliga minoriteter, eller som tillhör ett urfolk, har rätt till sitt språk, sin kultur och sin religion.
- 31 Barn har rätt till lek, vila och fritid.
- 32 Barn har rätt att skyddas mot ekonomiskt utnyttjande och mot arbete som är skadligt eller som hindrar barnets skolgång.
- 33 Barn ska skyddas från narkotika.
- 34 Barn ska skyddas från alla former av sexuellt utnyttjande och sexuella övergrepp.
- 35 Varje stat ska förhindra bortförande och försäljning av, eller handel med, barn.
- 36 Varje stat ska skydda barn från alla andra former av utnyttjande som kan skada barnet.
- 37 Barn ska inte utsättas för tortyr, annan grym behandling, bestraffning eller dödsstraff. Frihetsberövande av ett barn ska ske i enlighet med lag och får endast användas som en sista utväg och för kortast lämpliga tid.
- 38 Varje stat ska säkerställa skydd och omvårdnad av barn som berörs av en väpnad konflikt.
- 39 Barn som har utsatts för vanvård, utnyttjande, övergrepp, tortyr eller väpnade konflikter har rätt till rehabilitering och social återanpassning.
- 40 Barn som anklagas för brott, eller har blivit dömt för en straffbar handling, har rätt att behandlas rättvist och respektfullt, få juridiskt stöd samt återanpassas i samhället.
- 41 Om det finns bestämmelser i en stat, som går längre för barns rättigheter än innehållet i barnkonventionen, gäller de bestämmelserna.
- 42 Varje stat ska göra barnkonventionen allmänt känd bland både vuxna och barn.
- 43–54 Regler om hur barnkonventionen följs upp och vad stater ska göra för att följa den.

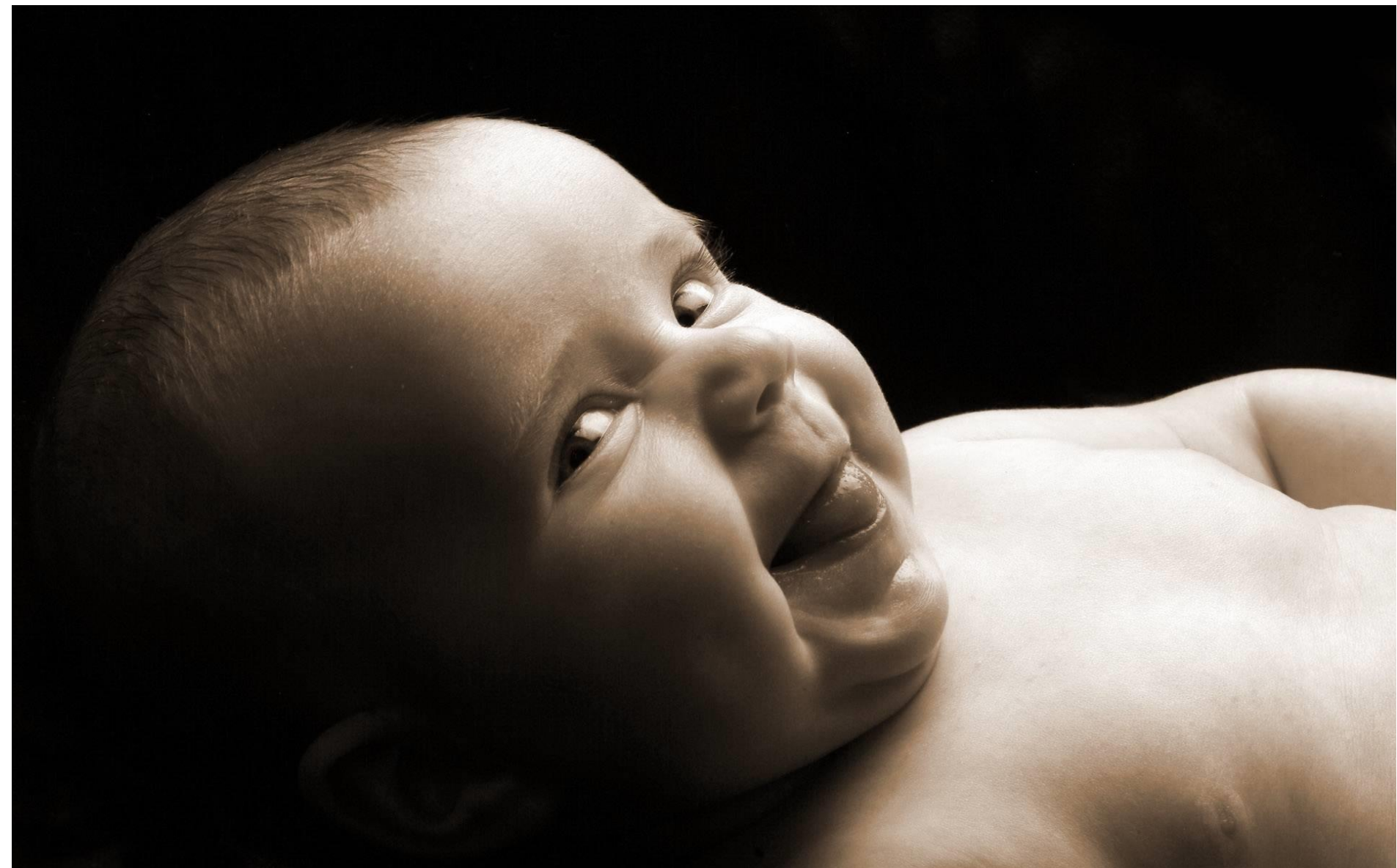
Det här är en sammanfattning av barnkonventionen. För mer information och för att läsa barnkonventionen i sin helhet: unicef.se/barnkonventionen

A group of diverse young children, including a girl in the center and a boy on the right, are smiling and holding a white sign. The sign has colorful, hand-drawn text in Swedish. The text reads: "VÅRA RÄTTIGHETER ÄR VIKTIGA" with two red hearts drawn at the bottom right. The children are wearing white polo shirts.

VÅRA
RÄTTIGHETER
ÄR VIKTIGA

Bild från Rädda barnen

sylviacarlsson
kultur och kommunikation

Internationell folkrätt

Humanitär rätt **Mänskliga rättigheter**

Genev /Haag konventionerna

Övriga områden

luftfart

havsrätt, diplomati mm.

Konventioner om

Medborgliga och politiska rättigheter, sociala, kulturella rättigheter, avskaffandet om alla former av rasdiskriminering, avskaffandet av all form av diskriminering av kvinnor, mot tortyr, och annan grym omänsklig behandling och bestraffning, **om barnets rättigheter**, skyddet av alla migrantarbetare och deras familjers rättigheter, skydd för personer med funktionsnedsättning, skydd för alla människor mot påtvingade försvinnande.

sylviacarlsson
kultur och kommunikation

FNs barnrättskommitté

- Lämnar rekommendationer till stater som undertecknat Barnkonventionen
- Belyser artiklar och teman genom [Allmänna kommentarer](#)
- Allmänna diskussioner om frågor kring barnets rättigheter
- 18 ledarmöter
- Rekommendationer efter granskning kom februari 2023

Flödesskrivande-Måla -Teckna

Tema:

en vuxen som betytt mycket
för dig som barn/ung...

- Beskriv vilka känslor du kände som barn, i mötet med den vuxne...

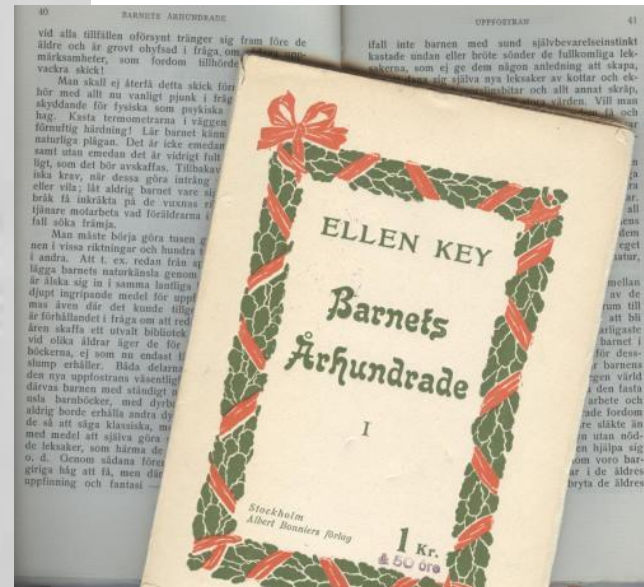
Om en kamera filmat mötet mellan dig och
den vuxne du tänkte på...

Vad hade vi sett den vuxne gjorde för att få
dig att känna så?

”Fostrar med huvudet istället för händerna”

Janusz Korczaks

*”Barn har samma värde som vuxna.
Ett barns liv i dag är inte
mindre värdefullt än
det liv det kommer att leva
som vuxen.
Därför har barnet rätt
att bli bemött
med tillit och respekt.”*

Historia - viktiga årtal för tillkomsten av barnkonventionen som lag

1979 Barnaga förbjuds

1989 FN:s konvention om barnets rättigheter

1990 Sverige *ratificerar* barnkonventionen

sylvia carlsdotter
kultur och kommunikation

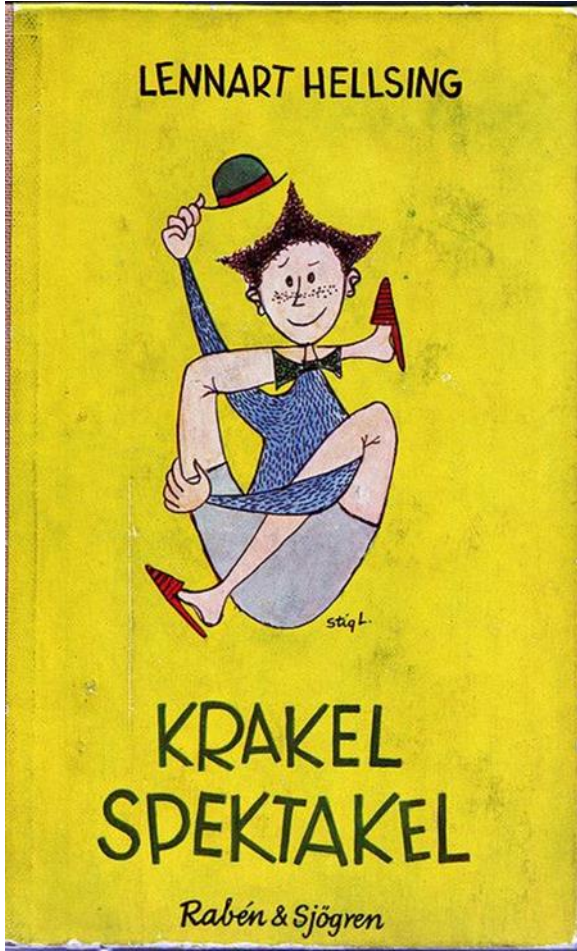
LENNART HELLSING

KRAKEL
SPEKTAKEL

Rabén & Sjögren

Men...

1 januari 2020 Barnrättslagen i Sverige!

Två huvudsyften med barnkonventionen

- Att synen på barn ska förändras.
- Att barn ska ses som rättighetsbärare, individer och aktörer.
- Alla barn ska få det bättre, leva goda liv med bra förutsättningar

**Hitta några artiklar extra
kopplade till er
verksamhet...**

**- Vilken artikel är
viktigast? Näst
viktigast? osv...**

Vissa artiklar hör ihop...

2,3,6,12 Grundartiklar

Barnsyn

4 och 42

Genomförande

Skydd 19,32-38

Psykiskt/fysiskt

Absoluta: 12,13,37,22

Yttrandefrihet, skydd barn på flykt, skydd mot tortyr

Målsättning

24,26-28, 31

sjukvård, skälig levnadsstandard, vila, fritid, kultur

Barnkonventionens grundprinciper och barnsyn

Artikel 2

Allas lika värde

Artikel 3

Barnets bästa

Artikel 6

Liv & Utveckling

Artikel 12

Inflytande

Artikel 31

Rätt till vila, fritid, lek, rekreation och att fritt delta i det kulturella och konstnärliga livet.

- Konventionsstaterna ska respektera och främja barnets rätt att till fullo delta i det kulturella och konstnärliga livet och ska uppmuntra tillhandahållandet av lämpliga och lika möjligheter till kulturell och konstnärlig verksamhet samt till rekreations- och fritidsverksamhet

sylvia carlsdotter
kultur och kommunikation

Förverkliga barnets rättigheter i verksamheten

Arbetsätt:

- Barnsyn
- Barnrättsperspektiv
- Prestigelöshet & normkritik
- Ungas inflytande

System:

Barnkonventionen –en kunskapsfråga

Implementera barnrättsperspektivet

Barnkonsekvensanalyser – prövning av barnets bästa

Budget & revision

Olika perspektiv...

Arbetsätt:

- Barnsyn
- Barnrättsperspektiv
- Prestigelöshet & normkritik
- Ungas inflytande

I mitt tilltal/möte med barn & unga ex i öppen verksamhet/möten, i korridoren, i planering mm.

I arbetslag, arrangemang, gemensamma aktiviteter, upplägg. Återkoppling/info

---

I helheten, lokaler, information, utbud, förutsättningar, placering

Artikel 2

Alla barn har samma rättigheter och lika värde

Diskrimineringsgrunderna

- kön
- könsöverskridande identitet eller uttryck
- etnisk tillhörighet
- religion eller annan trosuppfattning,
- Funktionsnedsättning
- sexuell läggning
- ålder.

Artikel 2 innehåller också

- Socioekonomisk situation
- Börd/släktskap

1. Socioekonomiska Avgifter, fika, material, resor...eller rädsla att det finns dolda kostnader?

2. Omgivningen

Vårdnadshavares och omgivningens kunskap om olika verksamheter, kultursyn, familjeintressen, okunskap, förutfattade meningar, åsikter om kulturverksamhet, ”för långt bort från egna intressen”

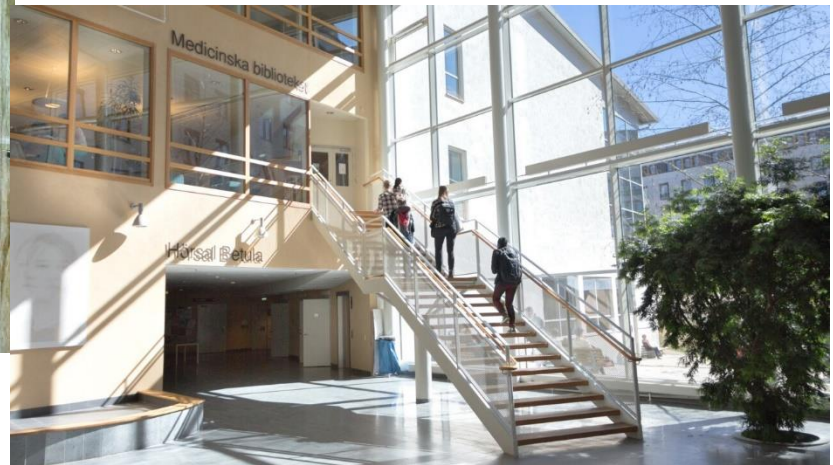

3. Geografiska praktiskt, transport, otrygga områden? Dåliga förbindelser...

En plats där du har rätt att vara

Referenser

- Tillhör den här platsen mig?
- Hur går det till?
- Låga trösklar

4 "Vet inte om..." informationen, hur, var, när den ut? Vad syns i media, är detta för mig?

Finns det barn eller grupper av barn som ni inte når?
Hur kan ni tillgodose dessa barns rättigheter?

Artikel 3

Barnets bästa ska beaktas
i alla beslut som rör barn

- **Barnperspektiv**

Att verka för barns bästa när beslut om barn ska fattas och genomföras – vuxnas samlade kunskap om vad som är bäst för barn.

- **Barns perspektiv**

Barns egna, unika upplevelse av sig själv och sin omvärld – barns egna åsikter och tankar om vad som är bäst för hen

- **Barnrättsperspektiv**

Att beslut fattas med utgångspunkt i barnets rättigheter.- barnkonventionens perspektiv

Artikel 12

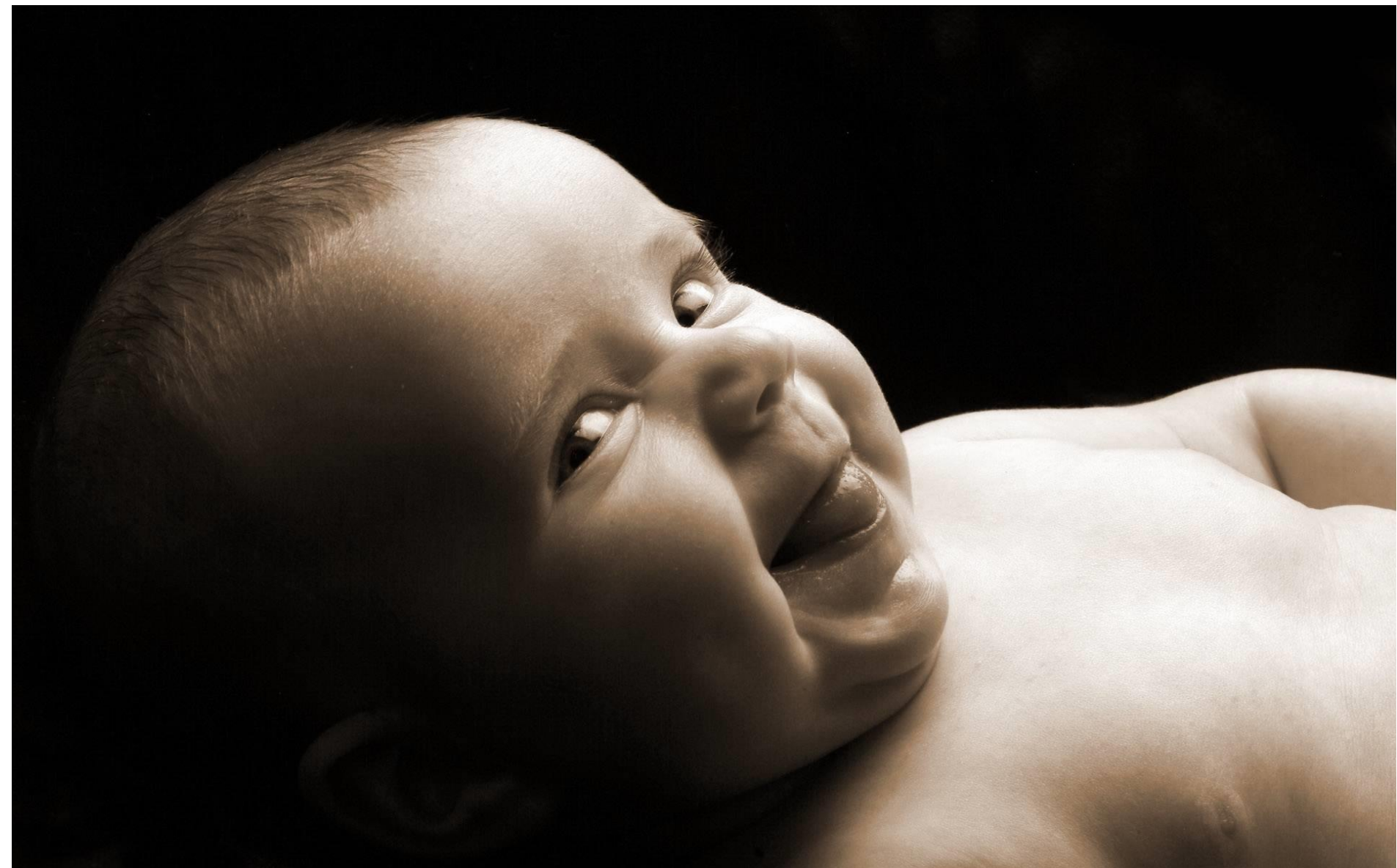
Alla barn har rätt att uttrycka sin åsikt
och få den respekterad

Nästa BBPlugg...
nästa fredag kl.10-11.30
Fokus fördjupning och kopplingar till praktiken
delaktighet & inflytande

sylviacarlsdotter
kultur och kommunikation